

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosé ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosé da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje dźělaš
Wšédne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh ói khmana
Žiwnosé je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

Szerebiske njedzelske łopjena.

Wudawa Ɣo kóždy Ɣobotu w Szmolerjez knihicizschczerni w Budyschinje a je tam sa schtwórtlětnu pšchedplatu 40 np. dostacž.

16. njedzela po swjatej Trojizny.

1. Kral. 17, 17.—24.

Do žarowazeho doma Ɣmy dowjedzeni, do doma wudowy, hdžez běsche profeta Elias wuczeł pytał we hlódněj nusy. Macž a Ɣyn běschtaj Ɣamaj blisko, hlóda wumrjecž, jako Elias pšchindze a Anjesowe zohnowanje Ɣobu pšchinješe. Ale na dobo Ɣo sbože do hlubokeje srudobny wobroczi. Bóh dom a wudowu i czežkej srudobu domapyta. Sejny jenicžki Ɣyn wumrje. Ale tón Anjes i tymle Ɣwojim domapytanjem nicžo nima, khiba mi, Ɣle mēra. Džecžo morwe njewostanje. Elias w mozy wery teho Anjesa prožny a tón Anjes pšches džiw cžini, so Ɣo duscha džěscža wróczy. Krafny plód Božeho domapytanja wohladamy we wěrjazym wusnacžu wudowy: „Nětk ja pšsnawam, so Ɣy ty Boži muž a Anjesowe Ɣłowo w twojim rcze je wěrnoscž.“

Bóh Ɣwój lud domapyta

1. drje pšches czežku srudobu;
2. ale i prawemu wjekele.

1. Jako Elias do teho domu pšchindze, hdžez běsche tež wulka nusa, jej wón troschtowaze Ɣlubjenje pšchinješe, so je tón Anjes šjewi, so mufa njebudze šjedžena a wolij w karanje njebudze wotebjeracž, doniž běschczit njepšchindze. Tehdom běsche radošč w domje. Š džiwanjem běsche wudowa na Anjesowe wodženje kěžbowala. Kajke bēchu to rjane hodžinki we wudowinej štwicžny, jako nutrna požkucharka i nohomaj profety Ɣydasche. Tak džěsche

šbožownje dolhi cžas a cžłowjet mohł Ɣebi popšhecž, so by to tak mērnje dale šchlo. A tola cžiščina wobroczi Ɣo do wichora. Tak je husto w cžłowškim žiwjenju, hdžez tón Anjes pšchindze se Ɣwojim wichorom domapytanja, kaž w Zarpacže. Jenicžki Ɣyn šchori a wumrje. Ružny-łamajo steji macž pšchi ložu a praji: „Cžehodla nješšmój tehdom hromadže wumrjelej? Šchtó mje nětk troschtuje w mojej Ɣamotnosčzi? Wboha wudowa je Ɣwojej srudobu Ɣama nješteji. Wokolo njeje steji mróczalka Ɣwědkow, kiž i jenym rtom praja: Bóh Ɣwój lud domapyta se srudobu. Ty špominasch na cžasny staroscže, hdžez Ɣo wšchitke twoje wotpohladanja njedopjelnicu a nusa i tebi šańdže. Ty špominasch, luba wudowa, na hodžinu, hdžez tebi tón Anjes twojeho lubeho mandželsteho wša a cžrjódku džeczi tebi wostaji, hdžez na semi ležěsche w srudobje a staroscžach. Ty, macž, špominasch na nješparne nožy, kotrež Ɣy pšchēbwalu pšchi ložu Ɣwojeho khorého džěscža a Ɣo nadžijesche, so Bóh twoje modlitwy wušlšchi a so tebi džecžo šdžerzi, a tola běsche wšchitko podarmo, tón lubuščt wumrje. A i temu pšchindu šnutškwone tyšchnoscže. To Ɣu czežke hodžiny, hdžez w srudobje Ɣwědomnje Ɣwój hlóš posbēnje a praji: „Ty Ɣebi to hinał šašlužit nješšy!“ hdžez njemóžesch mēra namałacž. Naš se srudobu domapytacž, to je Anjesowy pucž a wotpohlad. Hdžez je rostlina wery šhadžala, pšcžele wón domapytanja, so by Ɣo lēpje šatorjenika a i šchizjom cžze tebe pšnamjenicž sa Ɣwojeho wucžomnika. Wón cžze dobry štuť dokonjecž, ale bješ srudobny žadny kšchescžijan dokonjany njebudze. Šsama Ɣłódku jědž žoldt šlafy. Ale šchula cžerpjenja dyrbi nam šchula

sa njebjeba bycz, so pónawamy, szto ł prawemu mērej
kluži. S cžēmnoścze srudoby nař tón Anjes psches řwoje
domapytanja ł prawemu wjeřelu wjedže.

2. Tón Anjes nař psches srudobu domapyta, ale my
řo njeřmēmny w srudobje podnōricz, kař by Bōh na łte
myřlił. S tajtimi myřlemi řo na Bohu pschēřēřimny.
„Bōh řwērny wořtanie“, teř hdyř wōn řrani. Cžim cžēřřcha
je srudoba, cžim domērniřcho dyrbi jehō džēczō wuřnacž:
„Dha wřchał ja wořtanu řtajnje pschi tebi!“ Wōn wudowu
w jejnej cžēřtej srudobje njewořtaji. Proweta ł nej nje-
praji: „Njeplataj, řyly twojehō řyna žiwehō cžinicž
njemōža, mōrwy je mōrwy, řhubjeny je řhubjeny.“ Wōn
teho řyna wořmje, džēřche na łubju a poloři jehō do jehō
łoža. Wōn woła řo ł temu Anjesej, so by duřcha řařo
do teho džēřcza pschisčła. Tón Anjes wuřlyřcha modlitwu
a Ęliař da řyna jehō maczeri. Jenōž mału řhwilku
chžyřche jehō tón Anjes maczeri wřacz. Hdyř jehō nētko
řařo dořta, bēřche jejne wjeřele łwōjzy tał wulke. My
jajnje pōřnawamy: Bōh ł wjeřelu domapyta. Srudoba
bēřche mōrcžalka, řiž nimo cžēhnjeřche. Słōncžto nētko
cžim rjeńřcho řwēczēřche: S pschikładom řa žiwjenje: Hdyř
hiřcžē ženje řhorny byl njeřřy, njewořřich řebi wulke łubło
nařchehō cžłowřřehō žiwjenje, łubło řtrowořcže, a džiwařch
řo, so řebi cžłowjetojo na narodnyř dnjach řtrowořcz jako
přeni a najlēpřchi dar pscheja. Sřwojeje řtrowořcže pał
řo cži łwōjzy řwjeřelujā, łotrymž je tón Anjes ł cžēřteje
řhorōřcže wupomhał. Tał nař tón Anjes horje wjedže psches
srudobu, kař nam to řwēdczenie wudowny wopokāže. Jejna
wutroba je prawe wjeřele namařala, wjeřele w Bōřy.
Jej je wēřte: Teho Anjēřa řłowo je wērnořcz. My mamy
wřchitzy řwōj řichiz nořyč, nētoremu je jara cžēřki —
hdyř řebi pał tu wēřtořcz wērny řdžeržimny, so tón Anjes
nam wřchōn řichiz pōřcžele, so byřimny řo wopokāřali we
wohenju a woptawali řłōdtořcz njebjēřehō łrořhta, hdyř
wřchōn řemřřki łrořht řpanje, łotom džemy psche wřchu
srudobu ł wēcznemu wjeřelu. Ęamjen.

Sczerpliwoscž.

Alč, wudžerž w řchuli řwjatoh' řichiza,
Dha cžēknejřch hēřřej řtyřknořcži,
A bōřy řhōniřch, tał ł tym bliža
Szo radořcže, mēr řbōžny cži.

Wukł, so řo duřcha Bohu poda,
Niž Wōtz je pōłny řmilnořcže;
Wōn řwojom' džēřczu hřēřhi woda,
Duž wudžerž w řichiz řczerpliwje!

Surij Brōřka.

Dowēra.

Schtōž wukłnje jeno řwēru
Szo Bohu domērjecz,
Tōn widži bōřy ł wēru
Sřwōj pucz řo wujāřnjecz.

Hlej, na cžōž řy řo mērił,
To junu wōhladařch;
Schtōž řy ty łrucže wērił,
To wēcznje w njeřu mařch!

Surij Brōřka.

Starořcže.

Sedyn duchowny da řo wot mōřřehō brjoha ł jenej łupje
wjeřłowacz, hdyř mējēřche Bōžu řklužbu džeržecz. Nawořžowat
(Steuermann) řtejeřche na řwojim mēřtnje, mjes tym so řo wjeřle
(Ruder) wot řylnehō muža wodžēřchtej.

„Jano, ty dženřa tajki řaczisčcz cžiniřch, kař by nēřcho na
řtarořcži mēr“, džēřche duchowny ł pōřłedniřchemu.

„To teř žadyn džiw njeje“, řan wobuřnje wotmolwi. „Sřma
řo bliži, a ja njewēm, tał mam se řwojimi pjecžimi džēczimi psche-
lēřcz. řa je řtarořczemi řtoro řańdu.“

„Ale Sbožnik je tola prajił: Njeřtarořcže řo! Močžēřch řpy-
tačž, po tymle řłowje cžinicž?“

„řa to prawje njerořymju. Dyrbju dha tu řmērom ředžicž
a ruzy do łlina polořicž, so mohl řo łuby Bōh řa mje řtarořcz?“

„Nē, ale... řano“, pschetorže jehō duchowny, „njewidžiřch
dha, so řrjedža psches řkaliniřcžō (Klippen) łōdžujemy, a ty řo
ř žyła njerořhladujēřch? Cžim tola řwoju pschisčłnořcz!“

„To je nawořžowarjowa wēř“, wjeřłowat mērnje rjeřny.

„Ty to jara na łohke ramjo bjerjēřch. řeli řamēr řmyłimny
a na řkaliny řajōdžemny a łōnz wořmjemny?“

„Ale, mōj łnježe, ja wjeřłowuju je řwojeje žyłej mozu; to je
moje džēłō. Nawořžowat ma teř to řwoje, a ja řo wo nje
njeřtaram. Tał je to pschēzo we łōdžniřtwje.“

„Žyłe prawje, řano“, řłōncži duchowny ł pschēczelnyř po-
řmēmłom, „tał pał je teř w Bōžim łraleřtwje. Słōždy ma łudy
řwōj nadawł. Wř dyrbicže džēłacz, a to se wřchēj mozu a řwēr-
nořczu, Bōh pał dawā poradzenie a řo řa to řtara, so ani wř
ani cži wařchi do řubjenřtwa njepřchińdu. Wōn ma wjeřłō we
řwojeje ruzy. Wřchitku řwoju řtarořcz cžibūczē na njehō, pschetōž
wōn řo řa wař řtara. (1. Pētra 5, 7.)

F.

„řa řym řhubjeny!“

W jenej řchwajzarřkej wřy, wřřoko a řamotuje łēžazej, bēřche
řo ras mlode hōłczatko ł woczow minyło. Słōždy mōže řebi řta-
rořcz a łyřchnořcz řtariřchēju myřlicž, łotrajž bēřchtaj jo dołho po-
darmo pŷtałoj. Wōnaj řwojeje łyřchnořcži žiwje wuras dawāřchtaj,
a se řuřodami řo nētko žyłe wobudłēřtwō pōřbēže, so by řa tym
džēřczōm pŷtałō. Do hłubōřich wudrjenzow (Schluchten) a psches
wřřōke řnēžisčczā (Schneefelder) pŷtažy łracžachu. Wřchē napinanja
řdawachu řo podarmo bycz. Hdyř teř nētōři řpēwne řynki ł daliny
řařlyřchachu, dyrbjachu řebi tola prajicž: Słōczēř, łotrehōž pŷtamny,
řpēwacz njebudže. Nunje tał małō nadžije mōžeřche to w niřh
řbudžicž, jako řynł rōřka řałincža, łotryž wjeřelny pařtyř dujēřche.
Nižom bēřche řo žylicžki džen dołho pŷtałō a to bjeje wřchēho
wupřēcha. Pŷchēzo wřřchisčcho łyřchnořcz řtariřchēju pōřtupowāřche.

Na jene dobo mēnjachu nētōři řłōřžbne řynki řlyřchecž. Wōni
pōřłuchachu, a hłōř řawōla: „řa řym řhubjeny!“ Bē to hōłczēřa
hłōř. Tōn tečēřche we hłubōkej wudrjenzy. Se žiwjenřřkim řtrachom
řo nētōři řhrobli mužojo do njeje dele dobyřchu, a hōłczēř bē wu-
moženy.

Wjele duřchow je řhubjenyř; ale hdyř wōne wołaju: „My
řmy řhubjene!“ dha namařa a wumože je tōn řwērny pařtyř,
łotryž je ł njeřa dele pschisčł.

F.

Njewjedž nař do řpyłowanja.

We řwojich řtudentřřich łēřach řcžiniřch junu w řymřřich pōřřd-
ninach wulēt na łrařny Ęhiemřři jēřor. Na jehō łupach řtejeřchtaj
hiřcžē łłōřchtraj řerrenwōřth a řrauenwōřth, łotrejž bēřche po-

bledni Agilolfing založil. Běšchtaj hižom sekularisovanaj (sekwětnjenaj), ale statne twarjenja, krašne zyrkwe wobrasowachu ho hišcže w jěsorje, kotryž běšche pač kruty a czichi kaž pschewulki kotol žiweho blěbra, pač sažo i wyšoko schumjazymi žołmami kaž džiwoja mórška žołmina hrožesche.

Na najwjetschej tutnych kupow su i boka klóschtra tež druhe wobndlenja prjedawšich klóschtršich džělaczerjow, kotřiž wošebitu wošadu wučinjachu. Pohrjebnišcžo tejele wošady ležesche zyle pschi klóschtrškej zyrkwi; wobhladawšchi ju stupich tež na pohrjebnišcžo. Šchtož mi na jeho muri najprjedy nadpadny, běšche rjad czornych drjewjanych abo železnych kšichžow i blachownymi šchitkami, pod kšichžemi njeběšche žana hórka; najwjazg napišow a snamjenjow na tamnych šchitkach běšche i čžašom a i wjedrom šblědnjenych a samasnych, tak so móžach je lědma čžitacž; i kónz rjada pač stejesche nowišchi czorny kšichž i poskocženymi kónzami a i hišcže derje sakhowanym šchitkom, na kotrymž čžitach: „Konrad, rybak i Herrenwörtha, narodženy w lěcže 1780, satepi ho w lěcže 1809; leži w jěsorje jahrebanj.“ Š teho wšach šebi, so su tež druhy wotemrjecži, kotrymž běšche tutón rjad kšichžow stajeny, w klinje chiemskeho jěsora šmjercž a row namafali.

Sako chyzch ho sažo wotšalicž, pytnych sa bosowym kětkom, kotryž běšche i mlódnym liščom a jahodami pschi pohrjebnišcžowej muri wurostl, blisko pošlednjeho kšichža stareho muža se šněh-bělymi wlošami, kotryž tam w khlódku šedžo ho pobožnje i czicha modlesche, bjes teho so by wot ho pohladnył abo popošlučal. Njehach jeho modlitwu samylicž a wobkědžbowach dołho mjelcžo jeho čžesčownu, stary czisty khabat woblecženu postawu, jeho šapadnjenosčž, jeho pod šněhom staroby a pod wšchěmi šlědami čžezkeho, wjelelětneho džěla pschezo hišcže derje šdžeržanu nadobnu raišosčž. Šo kšwili stany se šwojim kšjom i prózu wot semje a pytnych i jeho přenjeje kroczele a i přenjeho pohlada do jeho woczow, so je šlepn. Chyzšche hieč a šdajche ho, so ho wo rowny kamjeń šakopny. Wojo ho, so mohł psches njón padnyčž, pschimnych jeho ša ramjo a prajach: „Mi ho šda, so šče šlepn, podajcže mi ramjo, chzu waš i pohrjebnišcžza dowjesčž.“ „„Džakuju ho wam, luby knježe!““ wotmolwi starž, „„tola njetrjebam wašcheje pomozy; wšchědnje kšodžu tónle pucž a šnaju jón kaž šwoju komorku; jeno dženkša njemyšlach na tutón kamjeń a štorcžich do njeho; nětko pónđže sažo bjes šastorka a rybakowa kšěža, hđžež šym na wumjeńku, je bjes teho blisko pschi klóschtrje““. „Šchto dha waš wšchědnje šem wabi?“ woprašach ho starza, „modlicže ho šnadž najradšcho tudy ša mandželšku a džěcži, ša pschuwšnych, kotrychž macže tudy kšowanych?“ „„Ach, wodaj mi Bóh, knježe““, šawoła wón a jeho hlóš bu hruby — „„ša druhich modlu ho jeno mało, modlu ho štajnje ša jeneho, kotryž tudy w czichej, czoplej šemi njewotpoczjuje, ale wonka w džiwinim jěsorje šahrebanj je, ša šwojeho nješbožowneho šyna Konrada ho modlu.““

Šudach, so je to Konrad, kotrehož najmlódschi kšichž bjes hórki tam pschi muri wosnamjenja. Starž šdajche ho šrudženy, ale tež tak czišche podaty do Božeje wole, so šmědžach šwojej wczipnošcži domolicž, a ho jeho po wošudže jeho šyna naprašecž. Šhwilku mjelcžesche, potom prajesche: „„Šdacže ho mi dobry knjes byčž; tež je hišcže šahe a doma nimam bjes teho žaneho džěla wjazg; duž chzu wam rady šrudnu podawišnu šwojeho Konrada wupowjedacž.““ Džěšche se mnu i pohrjebnišcžza a pntasche šawku, kotraž běšche psched pohrjebnišcžom pod huštolišcžojtnymi šipami. Ššndnyčmój ho a wón šapocža: „„Běch kłóžnik a mějach pschitym po wulkim džěle chiemskeho jěsora klóschtrowe rybarške prawo wotnajate. Moja šašlužba běšche dobra, mój dom derje šastarany a móžach se šwojimaj šynomaj Měrcžinom a Konradom, kotraž mi we džěle šwěru pomšaschtaj, bjes štarosčže živy byčž. Moja žona běšche wumrjela, hđžež běšchtaj hólžaj hišcže njedorosčženaj.

Na nimaj mějach šwoje zyle wješelo: štaršchi, Měrcžin, běšche czichi-džělawy a jara bohobojasny; mlódschi, Konrad, běšche štajnje wješely a wopntowasche drje radšcho rejwaruju dylši zyrkej, tola mějesche najlěpschu wutrobu a bu na kupach a jěsorowych pobrjohach wot mlódnych a štarých rady widžany. Wobaj šynomaj běšchtaj mi we wšchědnym džěle šwěru i ruzg a wodžeschtaj ho šastupuzg se mnu wješlo a šak. Psched něhđže džěšacžimi lětami pocža na našch kupje wošebje wožiwjecž a wot nalěcža hacž do našymja pschikhadžesche i zyleje dalosčeje wokolnosčže mnohošcž ludži šem; pschetož w klóschtrje žiwjesche tehdy muž, pater Šlazibus, kotryž běšche prjedy jara wustojny lékař byl, potom pač šwětneho žiwjenja šuty ho na chiemskim jěsorje do klóschtra pschijecž dał. Nětko jara šbožowne hojenja, kotrež bě pač duchownym knjesam, pač druhim ludžom na kupje ščžinił, roššchěrichu bóršy jeho mjeno; wšchěm kšornym na wšach wokoło jěsora bu pola njeho pomoz pyšana, kotruž jim rady a darmo dawasche. Dowěra i tak pobožnemu lékařej štukowasche čžasto špěšchnišcho a šylnišcho, dylši pschikasane lékařštwó. Běšche ša našchu krajinu žohnowanje, pschetož wot Reichenhalla hacž do Rosenheima njebydlesche žadny lékař, a tež i tuteju měštow pschikhadžachu w rjanyh pocžakš kšori šem psches jěsor, so bychu pola patera Šlazida wuhojenje namafali. Tak ho šta, so běchu na šwj. Šětra a Šawoła, hđžež ho w klóschtrje kermušcha šwjecžesche, niž jeno mnošy kšori se šwojimi pschewodžerjemi, ale tež mnošy wješnjenje tudy šhromadženi. Wjetšchi džěl kšornych běšche hižom sažo kupu wopušcžil a i burow wošta tu jeno čžrjóda mlódnych pacholow, so bychu w klóschtrškej piwarńi na piwje pobyli. Dofelž pač tudy rejowacž nješmjedžachu, pschewješechu ho popođnju i wjetšcha do Šriena, hđžež šwobodnu nóz woczakowachu. Šeno džěšacžo, mjes nimi šlě wuwolany, bjesbóžny pachol i Šriena, Šryštof, běchu tu woštali a tež čžile pschihotowachu ho i wotjědženju, jako i klóschtra kšoru žonu pschinješechu, kotraž chyzšche ho tež pschewjesčž dacž. Čžerpjesche tak šylnje na wicž, so ani hieč ani štačž njemóžesche, ale dyrbjesche w pošleschčžu ležecž, do kotrehož běchu ju kaž džěcžo do šakłowčžkow šapowijeli. Še mi, kaž bych ju hišcže widžal, jako ju na jejnym bolosťnym lěhmje nješechu: běšche zyla šekušchena pschekupžowa wudowa i Rosenheima, bohata na pjenjesach a čžerpjenjach. Šater Šlazibus běšche ju i lěkami šastaranu wotpóžlal, a dyrbjesche ho wona hišcže do khlódnego wjecžora na brjoh pschinjesčž. Ale běšche tu jeno jena kłóž, w kotrež chyzchu ho buržg pacholojo pschewjesčž, pschetož wšchitke kłóže a čžolmy i kraja běchu ho hižom domoj wrócžile a našche njemóžachu do nozy doma byčž. Pschewodniš kšoreje žony nušowasche, so bychu ju šobu do tamneho čžolma wšali. Mój šyn Měrcžin rošpominašche, so je jědnacže wošobow — a i kłóžnikom dwanacže — ša mały čžolm pschewjele; Konrad pač, kiž běšche kšroblišchi, mēnjeschche, so ho špytacž hodži. Ša a Měrcžin bojachmój ho tež, so mohlo do nozy njewjedro pschicžahnyčž, pschetož i doła pola Markwardšteina pošbēhomasche ho mrócžno, kotrež ho podhladne šdajche, a džěń běšche horžg a tužny byl. Čžim bóle pač pohonjachu wšchitg i špěšchnemu wotjěšdej a mój wbohi, kšrobly Konrad škocži čžerstwje do kłóže a hrabny wješlo. Tež kšora žona bu tam se šwojim pošleschčžom donješena a desg pschiwjajana, kotraž překi psches čžolm ležeschche; buržg kšadlojo, i piwom rošhřecži a škšrobłeni, šesšakachu nuts a čžolmik štorcži wot brjoha. Mšy woštachmy na brjoh štejo a hladachmy i tyšchnej štarosčžiwosčžu ša nimi, dofelž ho mrócžele bóle a bóle šbēhachu, šchtomny wokoło naš tschepotacž šapocžachu a na jěsorje ho šylne žolmy šražowachu. Šižom prjedy hacž běšche nam čžolm i woczow, běšche tu hižom wšchor; widžachmy, tak čžolm šylnje mjeta, nješjeba buchu pschezo čžornišche, wětr šylnišchi, šmohi džiwišche a wšchšche. Štraschne njewjedro ho pošbēhny; junu ho nam hišcže ššda, so w dalosčcži pschi šwětle šylškom.

czołm a bèle pofleszczę choreje żony pofnachmy, potom pať nje-widżachmy niczo wjazny. Njewjedro njemdrjesche hiſzczę dolho; hdyż bęſche ęo ſkónczynie wunjemdriło a mroczele ęo roſzczahnyle, bęſche hiżom nóż, męſaczł ſtejeſche na njebyu a bę, jako by žyle frudnje do jeſora pohladował. Też ja bęch hiſzczę do jeſora ſa-hladany, pſchetoż njewjedżachmy, hacż je mój Konrad ſ druhimi ſbożownje do Briena pſchichol, abo w jeſorje ſahinył. Dofelż ęo w noży njewróczy, chżyſche Męcziń hnydom pſchi rańſchich ſerjach ſ czołmikom na kraj dojęcż, ęo by ęo wobhonjał, hacż je tam Konrad pſchijęł abo ſchto je ęo ſ czołmom ſtało. Na brjoſh ſtupiwſchi, wuhlada něſchto bęle pſchiplowacz; popadny je; bęſche to fruch pofleszczę ſ bęlej žychu ſ czerwjenyhmi ſmutyami, a ſdaſche ęo nam, ęo je to, w kotrymż bęchu khoru ſawalili. Młózcze ęebi naſche ſtróżele myſlicż, knjeże. Nętko męjachmy wboheho Konrada a jeho towařſchow ſa ſhubjentych. Wſchitzny wobhylerjo ſ Herrenwörtha, też někotři duchowni, pſchińdżechu ęem a dżęlachu naſchu žalofcz, hdyż nam ſ dobom ludžo ſ drugeho kónza kupy powjeſcz pſchi-njekechu, ęo je Konradowy czołm runje pſchiplowal, ale ęo ęo próſdny ſda. Rhwatachmy tam, czołmik pſchihna ł brjohej a nje-bęſche próſdny, mój Konrad tam leżeſche, tola njewjedżachmy, hacż je żywy abo mowy. Bu na kraj donjeſenty; pater Blażyduſ wu-praji jeho jeno ſa bjeſmózneho, a ſ jeho pomozu pſchińdże bóryj ſažo ł ęebi. Swoju pſchemulkę radoſcz njeſamóžu wam wopřacz: bęſche tať wulka, jako předy bolofcz. Ale Konrad wjekeleſche ęo ęwojeho wozuczenia, ęwojeho wozwymjenja jeno mało. Naſchim nucżazym praſchenjam wotmolwjeſche jeno: „wſchitzny ęu ęo tepili, jeno ja ęym ęo wumóžil.“ Hdyż bęſche ęo žyle ſhrabal, dżęſche hnydom do žyrtwoje, modleſche ęo tam dolho, plakaſche ęylnje a ſažaloſczę něotre raſny wótlje. Žyly džen woſta mjelczazny, ſdaſche ęo hiſzczę jara wumucznyjenty a njemóžeſche ani jeſcz ani picz. W noży ſpaſche dolho a hlubofo, a hnydom na drugi džen rano dżęſche ſažo do žyrtwoje, hdyż ęo wuſpowjeda a ł wopravenju dżęſche. Po tuthy ęwjatny ſkutku ſdaſche ęo wjekeleſchi a ſmęro-waniſchi, wobſtara każ hewať ęwoje dżęło a wjeczor ſkónczynie po-wjedafche mi a ęwojemu bratrej, kať je ęo ſ wichora wumóžil a kať ęu druſny ſahinyli. Bęſche ſtraſchna podawiſna.

(Wſchichodnje ſkónczenje.)

Boże ſaſtaranje w pſchirodże.

Wſches žyly wulku ſtwórbu Božu wopokaža ęo dżęławe ęylnje, ſdzerżowaze moży. Sa wſcho ęo ſtara njewidomnje lubowaza a ſakitowaza ruka Boža a ſtara ęo wótzowſzy też ſa najſłabſche a najſnadniſche ſtworjeńczto. Sa ſtopami tajteho bójſteho ſaſtaranja ęlędzicż, ſpożęči wołſchemwaze ſmęrowanje. Węra do njewidomnje ſkutkowazeje luboſczę ęo pſches to wobtwjerdża a poſhylnja. Tať derje w najněžniſchim pupku a najmjeńſchym mjelazym jeſku, jako też w najwjeťchich njebyežnyach na njeſkóncznym hwęſdniſzczę ſkutkuje tuta cziſche ęo ſtaraza luboſcz.

Chżemy nětko wohladač, kať ęo tute bójſte ſaſtaranje w ſwęrinje wopokaſuje. — Saſne ęwędečenje ſa tute bójſte ſaſta-ranje wotpołoża hižo pſchekafanzy. Kóždy mjelł namaka derje tu roſtlinu, kotraž pſchichodnej huſańzy ł jedži ęluži. Na nju nanjeſe jeſka; hewať ęnadž ženje na nju njeſleczi. Kalny dżęłofczęł (Kohlweißling) njenakładže ęwoje jeſka na ſwjeťſchnu, ale, ęo bychu lępje wobarnowane byle, na ſpódnju ſtronu łopjena. Žłobotka (Gallwespe) ſaleczi na dubowy liſt, pyta rjebleſchto na ſpódnizny, ſakole dżęřku a puſzczę ęwoje jeſko do njeje. Liſtowa mjęſa ſawrje jeſko do roſczazeje wobale a dubjenka ęo tworil, w kotrejż czerw bydli a ſ kotrejż ęo żywi. Seho domečł je jeho poprijan-zowa kęęka, kotraž roſczę, cżim bóle wobhyler na wulkofczę pſchi-bjera. Napoſledł je czerw wumuchyl, t. r. ęo do muchi pſche-

wobroczył, pſchedreje ęo, wopuszczę ęwoje ſpodżywne a ſakitowaze bydło a njewróczy ęo ženje wjazny do njeho. Sa ęwój něžny nacziſť (Brut) ęo pſchekafanzy jara ſtaraja. Seſka ſchowaja do ſchmarkow, pocżahnu je ſ wołnu abo ſalępja je, ęo bychu dodudki (Larven) w męrze żywe bycz mohle. Seſka ęame ęu jara twjerde, kať małe parłki. Wobhladajmny huſańcze hneſdo! Łopjeno, na kotrymż je, je derje wobſhibnjene, ęo móže deſzczęł wotbęzczę; pſchecziwo ſymje je ſakituje popſchedzenie. Wo dnjo ęu huſańzy wontach a žeru abo wohřewanju ęo na ękónczku; wjeczor, jeſi ęu noży ſymne, wróczy ęo ſažo do ſmęrneho borła. Schmatajza (Wachsmotte), kiż ęo wot woſta żywi, ſalęse do koleczow, wudžęła ęebi trubki abo rołki ſ wołſka, ſchmata ęo a kaſny tudy wokoło kať w podkoptach, bjeſe wſcheho ſadżęwanja. Spodżywne żywi ęo też mrowjolak abo mrowjel (Ameiſenlöwe). Čini ęebi, ſ wopjeczižu do kola ęo wjerczo, jamku do peſka, kiż je horkach ſchęroka a dale dele pſchęzo wużſcha kať liť. Tudy kať, jeno hlóječka tróſchku ſ peſka wuſtupuje. Wſchindže nětko mrowja abo muſchka, ęyła je ęwojeje łopatojtej hlóječku peſť wokoło, mrowja ęo dele ęunje, mrowjel ſapſchimuje ju ſe ęwojimaj kłęſzczęłomaj, ſczęhnje ju pod peſť a wużyza ju. Se ęwojeje do njeporjada pſchinjeſenej jamu je ſa pol hodžiny ſažo hotowy; wona je poldra palza hlubofo, dwaj palzaj abo tři ſchęroka. Dodudka napſchedže ęebi jara wuſchiknje, hdyż chze ęo pſchemęnicz, pod peſťkom kulojte, mjehke lęhwo a wukhadža jako ſchlewjeńniczka (Florfliege) na ęwętko, kiż nětko mrowjeliza (Ameiſenjungfer) ręka. Wola wſchſcheje ſwęrinu wopokaže ęo Bože ſaſtaranje na wſchelake waſchnje a my chżemy ęebi wobhladač jich ſdzerzenie w ſymje, jich czerjenje ł pſche-cżahowanju, jich luboſcz ł mlódnym, pſchisprawny ſtwar jich cžęła a jich nahon. Žyżaki (mjenujny dżiwje, wot kotrychž tudy jeno ręcziwy) doſtawaju nowu cżopku draſtu, hdyż ęo ſyma pſchibližuje. Wołmjane koſny ęluža ł wohřewanju, ſwopředknje ęerichczojte (Stammhaare) dawaja barbjenje. Kať rjany, mlódnny a móžny napohlad maja liſchki, ſchwinzy a mordarje (funy) we ęwojim ſym-ſkim kožuſche; w nim ſnjeku ęamo krutu ſymu. Sņęęizny (Schnee-huhn) wubiwaja ſ kóždeho wupadazeho pjera podwójne moſchłate pjerko jako ſakitanka pſchecziwo ſymſkej ſymje.

(Wſchichodnje dale.)

Wſchelake ſ bliſka a ſ daloka.

— Mjedzeli ſmęje ęo ęerbſke kęmſchenje w ſchiznej žyrtwi w Draždżanach. Kęmſchenje ęo 1/2 12 hodžin ſapocznye. Spowjednu wuczbu ſmęje wódzeť naſchich ęerbſkich kęmſchenjom, knjeſ ſarať ryczęť ſakub a přędowanje knjeſ ſarať Wałtať ſ Wóſlinka.

— Sęrjedu 21. ſeptembra budže ſthadżowanie Łužiſkeje duchownſkeje konferenzy w Habrachczizach. Woſębje ſajimawy budže pſchednoſchł knjeſa miſionſkeho direktarja Schwarzny ſ Lipſka wo ſwonkownym miſionſtwje. Knjeſ miſionſki direktar je tónle pſchednoſchł na ęo wſal ſ pſchithilnoſczę ł Łužiſkemu duchownſtwu a woſębje też ł nam Sęerbam, w kotrychž je żywu luboſcz ł miſionſtwu poſnal.

— Poſledne dny wotmęwachu ęo manęvry 12. ſakſkeho woję-ſkeho korpya ęrjedž Budnyſchina a Kamjeńza. Wulke korpyke manęvry, kotrež dhyrbjachy na nowy tydžen bycz, ęu ęo wotprajile ſ dżiwanyjom na lętuſchu ęuchotu, dofelż na wódže pobrachuje. S abęginſtimi ſtudnjemi ęu drje wodu namakali, ale wona ſ wjeťſcha dobra njeje.

— Kętlifke diafonatſtwo je ęo wupřakło ſ tym pſchispomnje-njom, ęo móža ęo jenož Sęerbja ſamolwicż.